

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та
інфраструктури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту
інноватики, природокористування та
інфраструктури

_____ Василь БРИЧ
 “ ” _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

_____ Віктор ОСТРОВЕРХОВ
 “ ” _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій

_____ Святослав ПИТЕЛЬ
 “ ” _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни

«Реєстрація прав власності й оренди»
 ступінь вищої освіти: бакалавр
 галузь знань: 19 «Архітектура і будівництво»
 спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»
освітньо-професійна програма: «Експертна оцінка землі та
нерухомого майна»

кафедра економічної експертизи і землевпорядкування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	3	6	28	14	3	6	99	150	6
Заочна	3	6	8	4	-	-	138	150	6

31.08.2023

Тернопіль – ЗУНУ, 2023

Робоча програма складена канд. екон. наук, доцентом кафедри економічної експертизи і землевпорядкування Андрієм Бутовим

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної експертизи та землевпорядкування, протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувач кафедри, д-р екон. наук, професор **Борис ЯЗЛЮК**

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Геодезія і землеустрій», протокол №1 від 30 серпня 2023 року

Гарант ОП
Д-р.техн.наук, професор

Ігор ПЕРОВИЧ

Керівник групи забезпечення спеціальності д.т.н, професор

Ігор ПЕРОВИЧ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та
інфраструктури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури

_____ Василь БРИЧ

“ ___ ” _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о проректора з науково-педагогічної роботи

_____ Віктор ОСТРОВЕРХОВ

“ ___ ” _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

_____ Святослав ПИТЕЛЬ

“ ___ ” _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Реєстрація прав власності й оренди»

ступінь вищої освіти: бакалавр

галузь знань: 19 «Архітектура і будівництво»

спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

освітньо-професійна програма: «Експертна оцінка землі та нерухомого майна»

кафедра економічної експертизи і землевпорядкування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	3	6	28	14	3	6	99	150	6
Заочна	3	6	8	4	-	-	138	150	6

Робоча програма складена канд. екон. наук, доцентом кафедри економічної експертизи і землевпорядкування Андрієм Бутовим

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної експертизи та землевпорядкування, протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувач кафедри, д-р екон. наук, професор _____ Борис ЯЗЛЮК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Геодезія і землеустрій», протокол №1 від 30 серпня 2023 року

**Гарант ОП
Д-р.техн.наук, професор**

Ігор ПЕРОВИЧ

Керівник групи забезпечення спеціальності д.т.н, професор _____

Ігор ПЕРОВИЧ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ ВЛАСНОСТІ Й ОРЕНДИ”

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ “РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ ВЛАСНОСТІ Й ОРЕНДИ”

Дисципліна «Реєстрація прав власності й оренди»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 19 “Архітектура та будівництво”	Статус дисципліни Вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 193 “Геодезія та землеустрій” Освітня програма Експертна оцінка землі та нерухомого майна	Рік підготовки – 3 Семестр: Денна – 6 Заочна – 6
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 28 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 14 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота Денна – 99 год. Заочна – 138 год.. Індивідуальна робота– 3 год. Тренінг, КПІЗ-6 год.
Тижневих годин – 10 з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ ВЛАСНОСТІ Й ОРЕНДИ”

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Основною метою викладання курсу “Реєстрація прав власності й оренди” є вивчення студентами базових положень та процедур оформлення та реєстрації речових прав власності та оренди на земельні ділянки, майно, державну та комунальну власність. Навчальний курс висвітлює загальні положення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, організаційні основи системи державної реєстрації прав, процедуру та особливості проведення державної реєстрації прав, загальні принципи і положення орендних відносин, права і обов’язки орендарів. Внаслідок вивчення дисципліни студенти мають оволодіти навиками формування пакету документів для реєстрації майнових прав і прав оренди, засвоїти їх правові чинники та інформаційну базу, набути вміння професійно здійснювати реєстрацію прав власності й оренди та використовувати їх у практичній діяльності. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: теоретичні засади прав власності та оренди; вимоги та процедури реєстрації прав власності та оренди; права та обов’язки сторін у відносинах власності та оренди; умови та процедури захисту прав власності та оренди.

2.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни:

Завдання викладання курсу “Реєстрація прав власності й оренди” полягає в забезпеченні одержання студентами потрібного обсягу знань, які дадуть їм змогу фахово застосовувати знання про реєстрацію земель для вирішення прикладних завдань.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- знати правові чинники та інформаційної бази реєстрації прав власності і оренди;
- вміти професійно аналізувати матеріали реєстрації прав;
- уміння реалізовувати власні майнові та орендні права;

3. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ ВЛАСНОСТІ Й ОРЕНДИ”

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади Реєстрація прав власності й оренди

Тема 1. Загальні положення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно

Речові права як об'єкти цивільних правовідносин. Речі як об'єкти цивільних прав. Поняття речових прав. Класифікація речових прав.

Література: [1; 4; 5; 8; 10; 11; 12].

Тема 2. Нормативно-правові засади державної реєстрації речових прав

Види реєстраційних систем. Поняття, ознаки та принципи державної реєстрації прав на землю в Україні. Правові засади державної реєстрації речових прав. Принципи та засади державної реєстрації прав. Речові права та їх обтяження, що підлягають державній реєстрації. Особливості державної реєстрації прав щодо нерухомого майна.

Література: [4; 5; 9; 11; 12; 14].

Тема 3. Організаційні основи системи державної реєстрації прав

Структура та органи системи державної реєстрації прав. Державні реєстратори. Повноваження міністерства юстиції України і його територіальних органів у сфері державної реєстрації прав. Особливості роботи державних реєстраторів.

Література: [1; 2; 4; 11; 13; 15].

Тема 4. Державний реєстр прав

Засади функціонування державного реєстру прав. Структура державного реєстру прав. Закриття розділу державного реєстру прав та реєстраційної справи. Реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна. База даних заяв. Реєстраційна справа.

Література: [3; 6; 7; 9; 10].

Тема 5. Проведення державної реєстрації прав

Проведення державної реєстрації прав. Строки проведення реєстраційних дій та надання інформації з державного реєстру прав. Отримання документів за результатом розгляду заяв у сфері державної реєстрації прав. Зупинення розгляду заяви про державну реєстрацію прав. Відмова в державній реєстрації прав. Зупинення державної реєстрації прав. Внесення відомостей до державного реєстру прав. Реєстрація права на земельну ділянку в держреєстрі речових прав на нерухоме майно.

Література: [4; 7; 9; 10; 11; 12; 14].

Тема 6. Особливості державної реєстрації прав

Особливості державної реєстрації прав на земельні ділянки державної та комунальної власності. Особливості державної реєстрації речових прав на об'єкти державно-приватного партнерства. Особливості державної реєстрації права оренди на нерозподілені (невитребувані) земельні ділянки, земельні ділянки колективної власності.

Особливості державної реєстрації права оренди земельної ділянки, що входить до складу спадщини та перебуває в управлінні органу місцевого самоврядування. Особливості державної реєстрації прав на об'єкти нерухомого майна, що були закінчені будівництвом до 5 серпня 1992 року та розташовані на територіях сільських, селищних, міських рад, якими відповідно до законодавства здійснювалося ведення погосподарського обліку. Особливості проведення реєстраційних дій на підставі судових рішень.

Література: [2; 4; 6; 10; 14].

Тема 7. Користування відомостями державного реєстру прав. Оскарження дій у сфері державної реєстрації прав.

Надання інформації з Державного реєстру прав. Взаємодія інформаційних систем Державного реєстру прав та Державного земельного кадастру. Плата (адміністративний збір) за проведення реєстраційних дій та за надання інформації з Державного реєстру прав. Фінансове забезпечення у сфері державної реєстрації прав.

Література: [4; 7; 9; 10; 14].

Тема 8. Оскарження рішень, дій або бездіяльності та відповідальність у сфері державної реєстрації прав.

Заходи, що вживаються у разі виявлення порушення законодавства під час державної реєстрації прав. Порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності у сфері державної реєстрації прав. Здійснення контролю у сфері державної реєстрації прав. Відповідальність у сфері державної реєстрації прав.

Література: [1; 5; 9; 10; 11; 14].

Тема 9. Загальні принципи і положення орендних відносин.

Оренда землі. Правові засади оренди землі. Об'єкти оренди землі.

Орендодавці землі. Орендарі землі. Право оренди землі. Перехід права на оренду земельної ділянки. Суборенда земельних ділянок.

Відчуження орендарем права на оренду земельної ділянки державної або комунальної власності. Особливості набуття і реалізації права оренди на земельні ділянки, розташовані у масиві земель сільськогосподарського призначення. Переважне право орендаря на отримання орендованої земельної ділянки у власність. Права третіх осіб на орендовану земельну ділянку. Ризик випадкового знищення або пошкодження об'єкта оренди. Страхування об'єкта оренди.

Література: [2; 5; 9; 10; 12; 13].

Тема 10. Договір оренди майна. Зміна, припинення і доповнення договору оренди.

Поняття договору оренди землі. Форма договору оренди землі. Умови договору оренди землі. Порядок укладення договору оренди землі.

Передача об'єкта оренди. Строк дії договору оренди землі.

Припинення договору оренди землі. Припинення договору оренди землі шляхом його розірвання. Розірвання договору оренди земельної ділянки державної чи комунальної власності у разі необхідності надання її для суспільних потреб.

Поновлення договору оренди землі. Наслідки припинення або розірвання договору оренди землі.

Література: [5; 6; 9; 11; 12].

Тема 11. Орендна плата за землю

Орендна плата за землю. Форма орендної плати. Зміна орендної плати.

Література: [2; 7; 13; 14].

Тема 12. Права і обов'язки орендарів.

Права та обов'язки орендодавця. Права та обов'язки орендаря. Витрати орендаря, пов'язані з використанням нерухомого майна.

Література: [4; 5; 7; 9; 12; 13].

Тема 13. Захист прав власників та орендарів

Захист прав орендаря та орендодавця на орендовану земельну ділянку. Відшкодування збитків, завданих орендарю. Відшкодування збитків унаслідок зміни стану орендованої земельної ділянки. Розгляд спорів, пов'язаних з орендою землі. Відповідальність сторін за невиконання зобов'язань за договором оренди землі.

Література: [4; 5; 9; 10; 13; 15].

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ ВЛАСНОСТІ Й ОРЕНДИ»

Денна форма навчання

Теми	Кількість годин				Контрольні заходи
	лекції	практичні заняття	самостійна робота студента	індивідуальна робота студента	
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні засади реєстрація речових прав</i>					
Тема 1. Загальні положення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно	2	1	7	-	тестування
Тема 2. Нормативно-правові засади державної реєстрації речових прав	2	1	7	-	тестування
Тема 3. Організаційні основи системи державної реєстрації прав	2	1	7	-	опитування
Тема 4. Державний реєстр прав	2	1	7	-	тестування
Тема 5. Проведення державної реєстрації прав	2	1	8	-	тестування
Тема 6. Особливості державної реєстрації прав	3	1	8	1	тестування
<i>Змістовий модуль 2. Особливості користування дани реєстру речових прав</i>					
Тема 7. Користування відомостями державного реєстру прав. Оскарження дій у сфері державної реєстрації прав.	2	2	8	1	тестування
Тема 8. Оскарження рішень, дій або бездіяльності та відповідальність у сфері державної реєстрації прав.	2	1	7	-	Модуль 2 год.
<i>Змістовий модуль 3. Реєстрація прав оренди</i>					
Тема 9. Загальні принципи і положення орендних відносин.	3	1	7	-	опитування
Тема 10. Договір оренди майна. Зміна, припинення і доповнення договору оренди.	2	1	1	-	тестування
Тема 11. Орендна плата за землю	2	1	7	1	тестування
Тема 12. Права і обов'язки орендарів.	2	1	7	-	РКР 2 год.
Тема 13. Захист прав власників та орендарів	2	1	7	-	
Тренінг	-	-	4	-	КПІЗ
Разом	28	14	99	3	6

Заочна форма навчання

Теми	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота студента
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні засади реєстрація речових прав</i>			
Тема 1. Загальні положення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно			10
Тема 2. Нормативно-правові засади державної реєстрації речових прав	0,5		10
Тема 3. Організаційні основи системи державної реєстрації прав			10
Тема 4. Державний реєстр прав	0,5	1	10
Тема 5. Проведення державної реєстрації прав	0,5		10
Тема 6. Особливості державної реєстрації прав		1	11
<i>Змістовий модуль 2. Особливості користування дани реєстру речових прав</i>			
Тема 7. Користування відомостями державного реєстру прав. Оскарження дій у сфері державної реєстрації прав.	0,5	1	11
Тема 8. Оскарження рішень, дій або бездіяльності та відповідальність у сфері державної реєстрації прав.			11
<i>Змістовий модуль 3. Реєстрація прав оренди</i>			
Тема 9. Загальні принципи і положення орендних відносин.			11
Тема 10. Договір оренди майна. Зміна, припинення і доповнення договору оренди.	1	1	11
Тема 11. Орендна плата за землю	1		11
Тема 12. Права і обов'язки орендарів.	1		11
Тема 13. Захист прав власників та орендарів	1		11
Разом	8	4	138

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.

Тема 1. Загальні положення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно

Мета: засвоїти загальні положення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно.

Питання для обговорення:

1. Речові права як об'єкти цивільних правовідносин
2. Речі як об'єкти цивільних прав.
3. Поняття речових прав.
4. Класифікація речових прав.

Література: [1; 4; 5; 8; 10; 11; 12].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.

Тема 2. Нормативно-правові засади державної реєстрації речових прав

Мета: вивчити нормативно-правові засади державної реєстрації речових прав.

Питання для обговорення:

1. Види реєстраційних систем.
2. Поняття, ознаки та принципи державної реєстрації прав на землю в Україні.
3. Правові засади державної реєстрації речових прав.
4. Принципи та засади державної реєстрації прав.
5. Речові права та їх обтяження, що підлягають державній реєстрації.
6. Особливості державної реєстрації прав щодо нерухомого майна.

Література: [4; 5; 9; 11; 12; 14].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.

Тема 3. Організаційні основи системи державної реєстрації прав

Мета: засвоїти ключові організаційні аспекти функціонування системи державної реєстрації прав.

Питання для обговорення:

1. Структура та органи системи державної реєстрації прав.
2. Державні реєстратори.
3. Повноваження міністерства юстиції України і його територіальних органів у сфері державної реєстрації прав.
4. Особливості роботи державних реєстраторів.

Література: [1; 2; 4; 11; 13; 15].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.

Тема 4. Державний реєстр прав

Мета: вивчити концептуальні й організаційні положення функціонування державного реєстру прав.

Питання для обговорення:

1. Засади функціонування державного реєстру прав.
2. Структура державного реєстру прав.
3. Закриття розділу державного реєстру прав та реєстраційної справи.
4. Реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна.
5. База даних заяв.
6. Реєстраційна справа.

Література: [3; 6; 7; 9; 10].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5.

Тема 5. Проведення державної реєстрації прав

Мета: Засвоєння методики проведення державної реєстрації прав.

Питання для обговорення:

1. Проведення державної реєстрації прав. Строки проведення реєстраційних дій та надання інформації з державного реєстру прав.
2. Отримання документів за результатом розгляду заяв у сфері державної реєстрації прав.
3. Відмова в державній реєстрації прав.
4. Зупинення державної реєстрації прав.
5. Внесення відомостей до державного реєстру прав.
6. Реєстрація права на земельну ділянку в держреєстрі речових прав на нерухоме майно.
Література: [4; 7; 9; 10; 11; 12; 14].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.

Тема 6. Особливості державної реєстрації прав

Мета: Засвоєння особливостей державної реєстрації прав.

Питання для обговорення:

1. Особливості державної реєстрації прав на земельні ділянки державної та комунальної власності.
2. Особливості державної реєстрації речових прав на об'єкти державно-приватного партнерства.
3. Особливості державної реєстрації права оренди на нерозподілені (невитребовані) земельні ділянки, земельні ділянки колективної власності.
4. Особливості державної реєстрації права оренди земельної ділянки, що входить до складу спадщини та перебуває в управлінні органу місцевого самоврядування.
6. Особливості проведення реєстраційних дій на підставі судових рішень.
Література: [2; 4; 6; 10; 14].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7.

Тема 7. Користування відомостями державного реєстру прав. Оскарження дій у сфері державної реєстрації прав.

Мета: засвоїти принципів та умови користування відомостями державного реєстру прав.

Питання для обговорення:

1. Надання інформації з Державного реєстру прав
2. Взаємодія інформаційних систем Державного реєстру прав та Державного земельного кадастру
3. Плата (адміністративний збір) за проведення реєстраційних дій та за надання інформації з Державного реєстру прав
4. Фінансове забезпечення у сфері державної реєстрації прав
Література: [4; 7; 9; 10; 14].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8.

Тема 8. Оскарження рішень, дій або бездіяльності та відповідальність у сфері державної реєстрації прав.

Мета: засвоїти принципи та умови оскарження рішень, дій або бездіяльності та відповідальність у сфері державної реєстрації прав.

Питання для обговорення:

1. Заходи, що вживаються у разі виявлення порушення законодавства під час державної реєстрації прав.
2. Порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності у сфері державної реєстрації прав.
3. Здійснення контролю у сфері державної реєстрації прав.
4. Відповідальність у сфері державної реєстрації прав.
Література: [1; 5; 9; 10; 11; 14].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9.

Тема 9. Загальні принципи і положення орендних відносин.

Мета: оволодіти знаннями про загальні принципи і положення земельних відносин.

Питання для обговорення:

1. Оренда землі. Об'єкти оренди землі.
  2. Право оренди землі.
  3. Перехід права на оренду земельної ділянки.
  4. Відчуження орендарем права на оренду земельної ділянки державної або комунальної власності.
  5. Переважне право орендаря на отримання орендованої земельної ділянки у власність.
  6. Права третіх осіб на орендовану земельну ділянку.
  7. Страхування об'єкта оренди.
- Література: [2; 5; 9; 10; 12; 13].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10.

Тема 10. Договір оренди майна. Зміна, припинення і доповнення договору оренди.

Мета: вивчити умови та засади реєстрації, зміни, припинення і доповнення договору оренди.

Питання для обговорення:

1. Поняття та форма договору оренди землі.
  2. Порядок укладення договору оренди землі.
  3. Передача об'єкта оренди.
  4. Строк дії договору оренди землі.
  5. Припинення договору оренди землі.
  6. Розірвання договору оренди земельної ділянки державної чи комунальної власності у разі необхідності надання її для суспільних потреб.
  7. Поновлення договору оренди землі.
  8. Наслідки припинення або розірвання договору оренди землі.
- Література: [5; 6; 9; 11; 12].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11.

Тема 11. Орендна плата за землю

Мета: вивчити ключові положення поняття і процедури оренди землі.

Питання для обговорення:

1. Орендна плата за землю.
  2. Форма орендної плати.
  3. Зміна орендної плати.
- Література: [2; 7; 13; 14].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12.

Тема 12. Права і обов'язки орендарів.

Мета: засвоїти ключові права та обов'язки орендарів.

Питання для обговорення:

1. Права та обов'язки орендодавця.
  2. Права та обов'язки орендаря.
  3. Витрати орендаря, пов'язані з використанням нерухомого майна.
- Література: [4; 5; 7; 9; 12; 13].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 13.

Тема 13. Захист прав власників та орендарів

Мета: оволодіти методикою і принципами захисту прав власників та орендарів.

Питання для обговорення:

1. Захист прав орендаря та орендодавця на орендовану земельну ділянку.

2. Відшкодування збитків, завданих орендарю.
  3. Відшкодування збитків унаслідок зміни стану орендованої земельної ділянки.
  4. Розгляд спорів, пов'язаних з орендою землі.
  5. Відповідальність сторін за невиконання зобов'язань за договором оренди землі.
- Література: [4; 5; 9; 10; 13; 15].

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ (КПІЗ)

Комплексне практичне індивідуальне завдання студента (КПІЗ) є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни «Реєстрація прав власності й оренди» і завершується разом із складанням підсумкового іспиту із даної дисципліни. Теоретико-практична робота в межах навчальної програми дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних в процесі лекційних та практичних занять, охоплює всі теми та зміст навчального курсу в цілому.

Мета: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Завершене КПІЗ подається у вигляді скріпленого документу (зшитих аркушів паперу формату А4) з титульною сторінкою та внутрішнім наповненням змісту завдання. КПІЗ подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни. Оцінка за КПІЗ виставляється на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом КПІЗ і захистом завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу.

КПІЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. При виконанні та оформленні КПІЗ студент може використовувати комп'ютерну техніку. Кожне КПІЗ оцінюється за 100-бальною шкалою.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) з дисципліни «Реєстрація прав власності й оренди» виконується самостійно кожним студентом.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Перелік питань для самостійного опрацювання з дисципліни «Реєстрація прав власності й оренди»:

№ п/п	Тематика
1.	Зупинення розгляду заяви про державну реєстрацію прав.
2.	Особливості державної реєстрації прав на об'єкти нерухомого майна, що були закінчені будівництвом до 5 серпня 1992 року та розташовані на територіях сільських, селищних, міських рад, якими відповідно до законодавства здійснювалося ведення погосподарського обліку.
3.	Правові засади оренди землі.
4.	Орендодавці землі.
5.	Орендарі землі.
6.	Суборенда земельних ділянок.
7.	Особливості набуття і реалізації права оренди на земельні ділянки, розташовані у масиві земель сільськогосподарського призначення.
8.	Ризик випадкового знищення або пошкодження об'єкта оренди.
9.	Форма договору оренди землі.
10.	Умови договору оренди землі.
11.	Припинення договору оренди землі шляхом його розірвання.

8. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Організація і проведення тренінгу

Тренінг (англ. *training*) – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. *to train* – виховувати, навчати) – комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування – система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Реєстрація прав власності й оренди» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- ректорська контрольна робота;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) навчальної дисципліни “Реєстрація прав власності й оренди” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту, %:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40 %	30 %
Усне опитування на заняття: 8 тем по 5 балів – мах 40 балів Письмова робота - мах 60 балів	Усне опитування на заняття: 5 тем по 3 балів – мах 15 балів Письмова робота - мах 85 бал	Підсумкова КППЗ - мах 40 балів Захист КППЗ - мах 40 балів Участь у тренінгах - мах 20 балів

Шкала оцінок:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

	Найменування	Номер теми
1	Проектор ViewSonic PJ 7223 (1 шт.)	1–13
2	Підключення до комп'ютера на процесорі Intel Celeron CPU G540 (2,5 GHz RAM 2Gb, HDD 500 Gb). Монітор Philips 193vV5LSB2 (1 шт.)	1–13
3	Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students	1–13
4	Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1–13

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Гнідан Р.М. Договір оренди земельної ділянки [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Гнідан Руслан Миколайович ; Держ. ВНЗ "Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника", Навч.-наук. юрид. ін-т. - Івано-Франківськ, 2018. 18 с.
2. Дорош Й. М., Дорош О. С.. Формування обмежень та обтяжень у землекористуванні : (навч. посіб.). Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2017. 649 с.
3. Дорош Й. М., Дорош О.С.. Теоретико-методологічні засади формування обмежень у використанні земель та обтяжень прав на земельні ділянки : монографія. Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2016. 655 с.
4. Дрозд О. Ю., Левченко О. В. Безконтактні адміністративні послуги державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру: питання теорії та практики : монографія / ; НДІ публіч. права. Київ : НДІ публіч. права, 2016. 199 с.
5. Іваненко Д. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері державної реєстрації прав на земельні ділянки в Україні та Німеччині: порівняльно-правовий аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ, 2016. - 19 с.
6. Іваненко Д. Д., Мартин А. Г. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері державної реєстрації прав на земельні ділянки в Україні та Німеччині: порівняльно-правовий аспект : монографія / ; Сум. держ. ун-т, Навч.-наук. ін-т права, Каф. адмін., госп. права та фінанс.-екон. безпеки. Суми : Мрія, 2018. 173 с.
7. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики: монографія / Н.Р. Кобецька. – Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. - 271 с.
8. Компетенція органів місцевого самоврядування первинного рівня в сфері регулювання земельних відносин: конституційно-правовий аспект : монографія / А. Г. Мельник та ін. ; Держ. ВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". - Ужгород : Гельветика, 2016. - 207 с.
9. Коротюк О. В. Державний реєстр речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Алгоритм роботи нотаріуса : практич. посіб. Київ : ОВК, 2016. 120 с.
10. Коротюк О. В., Чижмарь К. І., Журавльов Д. В. Державний реєстр речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Алгоритм роботи нотаріуса : практич. посіб. ; за заг. ред. К. І. Чижмарь ; Ін-т права та післядиплом. освіти М-ва юстиції України. Київ : ОВК, 2016. 156 с.
11. Кузьмич В. Державна реєстрація прав на нерухоме майно та їх обтяжень : юрид. абетка підприємця / Василь Кузьмич, нотаріус, заст. зав. Першої київ. держ. нотар. контори, Анатолій Мірошниченко, д-р юрид. наук, проф., член Вищої ради юстиції ; [USAID від. америк. народу, Центр комерц. права]. Київ : АДЕФ-Україна, 2016. 40 с.
12. Кустовська О. В., Гринчук А. Ю. Про проблеми продажу права оренди на землі сільськогосподарського призначення. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2017. № 2. С. 52-57.

13. Кучеренко О. М. Огляд наукових праць з питання джерел земельного права. Держава і право. Серія : Юридичні науки. 2018. Вип. 80. С. 140-155.
14. Лебідь В.І. Земельне та екологічне право України. Посібник для складання адвокатського іспиту. К. Алерта, 2015. – 44 с.
15. Мартин А. Г., Тихенко О. В. Реєстрація прав власності на землю : навч. посіб. для студентів спец. "Геодезія та землеустрій" ВНЗ Київ : Медінформ, 2016. 409 с.
16. Носік В. Правові засади володіння і користування земельними, річковими і лісовими ресурсами у контексті продовольчої безпеки. Природоресурсне право в системі права України: історія, сьогодення, перспективи. Харків:Оберіг, 2015. С.139-141.
17. Операції із землею: від оформлення до обліку : практ. керівництво. - Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2016. - 109 с.
18. Петрикін І.В. Використання земель сільськогосподарського призначення в умовах відсутності ринку землі. Продуктивність агропромислового виробництва. 2017. № 29. С.123-125.
19. Свиридова Л. Економічні та екологічні інструменти державного адміністрування раціонального використання та охорони земель [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.06 / Свиридова Лілія Анатоліївна ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ, 2017. - 21 с.
20. Сидоренко В. Правові наслідки самовільного зайняття земельних ділянок : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / Сидоренко Валерій Віталійович ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 20 с.
21. Спіжова М.О. Ринок землі сільськогосподарського призначення в 14 Україні: сучасний стан та перспективи. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2018. № 1. С. 108-113.
22. Тетарчук І. Аграрне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К. : ЦУЛ, 2020. – 244 с.
23. Тетарчук І. Екологічне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К. : ЦУЛ, 2016. – 230 с.
24. Тетарчук І., Дяків Т. Цивільне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К. : ЦУЛ, 2020. – 202 с.
25. Швець В. Д. Захист прав суб'єктів землекористування в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія /. - Харків : Золота миля, 2015. 287,

Допоміжна: Нормативно-правові акти

1. Конституція України // ВВР України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Земельний кодекс України // ВВР України. - 2002. - № 3-4. - Ст. 27.
3. Цивільний кодекс України // ВВР України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 356.
4. Лісовий кодекс України в редакції Закону від 8 лютого 2006 року // ВВР України. - 2006. - № 21. - Ст. 170.
5. Кодекс України про надра // ВВР України. - 1994. - № 36. - Ст. 340.
7. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року // ВВР України. - 1991. - № 41. - Ст. 546.
9. Про меліорацію земель: Закон України від 14 січня 2000 року // ВВР України. - 2000. - №11. - Ст. 90.
10. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 36. - Ст. 282.
11. Про концесії: Закон України від 16 липня 1999 року // ВВР України. - 1999. - № 41. - Ст. 372.
13. Про планування і забудову територій: Закон України від 20 квітня 2000 року // ВВР України. - 2000. - № 31. - Ст. 250. 18
16. Про іпотеку: Закон України від 5 червня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 38. - Ст. 313.

17. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв): Закон України від 5 червня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 38. - Ст. 314.

18. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 39. - Ст. 349.

19. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 року // ВВР України. - 2003. - № 39. - Ст. 350.

20. Про оренду землі: Закон України в редакції від 2 жовтня 2003 року // ВВР України. - 2004. - № 10. - Ст. 102.

22. Про оцінку земель: Закон України від 11 грудня 2003 року // ВВР України. - 2004. - № 15. - Ст. 229.

23. Про розмежування земель державної та комунальної власності: Закон України від 5 лютого 2004 року // ВВР України. - 2004. - № 35. - Ст. 411.

24. Про державну експертизу землепорядної документації: Закон України від 17 червня 2004 року // ВВР України. - 2004. - № 38. - Ст. 471.

25. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 11 лютого 2010 року // ВВР України. - 2010. - № 18.- Ст. 141.

26. Про захист конституційних прав громадян на землю: Закон України від 20 січня 2005 року // ВВР України. - 2005. - № 10. - Ст. 194.

27. Про порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі і землекористувачам: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 1993 року // 36. постанов Уряду України. - 1993. - № 10. - Ст. 193.

29. Про затвердження Положення про порядок оформлення, видачі і реєстрації приписів у разі виявлення порушень земельного законодавства: Наказ Держкомзему від 9 березня 2004 року // Офіційний вісник України. – 2004. - № 12. - Ст. 767.

32. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України № 1531 від 11 жовтня 2002 року // Урядовий кур'єр. 2002. 23 жовтня.